

Universitätsbibliothek Paderborn

Caroli Scribani è Societate Iesv Philosophvs Christianvs

Scribanus, Carolus

Neobvrgi. Ad Danubium, 1618

Cap. IV. Honores. Veros non esse; nec homine dignos quos sæculum
promittit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46524](#)

similitudine in contemptum diuinorum prouocante, sub certissimis sponsionibus retributionis aeternæ?

C A P V T IV.

HONORES. Veros sectari hi effuesces, cum intutam saeculi dignitatum videris possessionem, infidas sponsiones, infames exitus, & sanguine plurimum nobilitatis ita facilis ex alto lapsus, certior in plano statio est. Et celsa cum ruinam ferè minentur, tum rarius ex humili casus est. è quo, siccis culis, quisquis stetit, insanos per prærupta reprantium risit conatus præcipitio proximos, & infelici plurimum fine funestandos. Ille felix cuius omnis sudor cœlo fluxit, æterna dignus gloria: solaque celestes circumspexit dignitates, quibus natus; contempsum reliquas; risitque inanes cogitationes magna in perituris sperantium, cum possent faciari aeternis.

D E

Descendamus ad Principum
aulas, ad honorum & digni-
tatum fastigia, ad illa sèculi prima
& maxima. O vanitas! quousque
ludis in humanis? ex ingenti am-
bientium turba, quanti fruuntur
optatis, votaque referunt saturata
rebus? non vñus aut alter è milli-
bus? quibus æmulationum & odi-
orum fluminibus natent reliqui,
quis ignorat? & mentimur interim
benevolentiam, cum sub amici
pallio latent hostes, sub congratula-
lantium exercitu inuidentiæ agmi-
na, in ridente vultu liuentia corda,
in aplausu & laude Medeæa vota.
quam enim magnus admirantium
& plendentium, tam magnus inui-
dientium populus est. Iam in illo
ipso dignitatis fastigio quanti me-
tus? quam lubrica statio? quam
semper pendula & precipitio pro-
xima, & intuta omnia? plerumque
enim excelsis adiacet abrupta, tu-
tius per plana iter est. Iam quanti
ibi insidiantium acerui, & oppu-

G 7 gnan-

gnantium cunei? cuniculis illi, a
perto hi marte pulsant hos colles
ac vix quenquam reperias qui non
augeat metum. ita tu tissima etiam
suspe^{ct}a: non amicis, non seruis,
ac ne coniugi quidem fides. Intue
re dubios oculos & semper pauci
dos. iam Principis vultum quanta
sollicitudine videoas obseruari, ne
quid offendat, ne quid acrius fe
riat, ne gestus incompositus, ne
vox, vultus, oculi, ora minus ad
assentationem parata, ne quid de
latum, ne quid acceptum sinistrius,
ne qua suspicio ingesta aut nata,
aequum iniquumve Princeps po
stulat; quid agas? parine assensu
sapieris in utrumque? at Deus vi
det Principe maior. audes iniquus
resistere postulationi? min^e & pre^c
cipitum in manu sunt. nec satis est
Principi obsequi, etiam domesti
cis illius pari propè studio obse
rvandum. Hic atria, hic ostia,
hic obseruanda reliqua, ne quid
offendas, ne vultu, ne verbo lades.

inie

iniuriam accepisti? gratię agendę,
& beneficium agnoscendum in
contumelia est. nec quisquam è fa-
miliatu tam vilis, apud quem non
decrescas pedes duos, cùm genua
amplecteris, non & crura aulici le-
nonis, aut extremam vestem pala-
tinę meretriculę. liceat mihi cum
Lyrico:

*Quid das ut Cossum aliquando sa-
lutes,*

*Vt te respiciat cluso Veiēte labelloz
Crenitq; nunc eō assentationis stu-
dium, vt si quis è primoribus, à quo
res nostrę pendent, dicat*

*Aethiopem cycnum, parvam ex-
tortamque puellam*

*Europem; canibus pigris scabię-
que verusta*

*Lævibus, et siccæ lambentibus oris
lucernæ,*

Nomen erit pardii;

*Magno applaudamus assensu. In-
digna viro. Atque interim con-
sulamus hos ipsos magnos, & in-
tueamur eos proprius, fides erit
oculis*

oculis & ipsorum adeò testimo-
niis. vide illos in inuidioso suo fa-
stigio trementes & attonitos, lon-
geque alia quām alijs de se opinio-
ne. Nam quā aliis excelsa , ipsis
prærupta sunt. quare exaniman-
tur & trepidant, quoties despexe-
rint ad illud magnitudinis suę præ-
ceps. cogitant enim varios catus, &
in sublimi maximè lubricos. tunc
desiderata primi formidant, & que
illos graues aliis reddidit, grauior
ipsis felicitas incubit. tunc pin-
gue otium & oppidi laudant rura
sui, & fugam à rebus adhuc stanti-
bus querunt. tunc videoas philoso-
phantes metu , ægrę fortunę sana
cōsilia. nam quasi ita pugnant bo-
na, fortuna & mens bona, ita me-
lius in malis sapimus , secunda re-
cum auferunt. hinc illa monentis
è præcipitio verba,

*Summum ad gradum cūm claritatę
tis veneris,
Consistes ægrę, & cicius quām a-
scendas, decides.*

Cecidi

Cecidi ego, cadet qui sequitur.

Homilia proinde sequere. minus
enim habet virium lapsus flatusque
ex humili.

Minus in parvis fortuna furit,

Leiusque ferit leuiora Deus.

Sollicitudo etiam non diurnana
modò, sed & nocturnam purpu-
rani vexat, & inter somni delicias,
cùm corpus sopore glisum, blanda
quietis necessitate fruitur, acerri-
mos excitat stimulos, vt quem na-
tura tanquam quietis portum de-
dit, lasso leuamen, illum purpura
proculà litore in altū excutiat ma-
re naufragiis infame. at verò mol-
lem somnum, & sine suspiriis no-
ctes in humili videmus; cum pur-
pura omnem tectorum suorum
paueat sonum, hinc inter aulæa au-
ro fatigata, inter inuercundas pi-
sturas libidinum illices, inter cæla-
ta laquearia. siquid increpuit, hæret
attonita: vt iam magna pars metus
testa sint; & ab ipsa potentia, que
tranquillitatem spondebat, timor
& for-

& formido nascantur. ita à quo sicut
speranda , nascuntur damnata
dictum verè,

*Hi sunt qui trepidant, & ad omnia
fulgura pallent.*

Et illud non minùs verè,

O saeua nimium grauésque Parca!

*O numquam dat a festa longa! sum-
mis*

Cur plus ardua casibus petatis?

*Cur saeua vice magna non sen-
scunt?*

Alia ex aliis cura fatigat,

Vexatque animos noua tempestas.

*Quantum curarum minus plebeia
dat vestis? quanto molliores so-
mimos tenuis torus, adeoque dura
nudaque largitur tellus, aut densa
rupis aut leuis arboris umbra, pel-
lucidiisque fontes, riuique non co-
acto itinere obsolefacti, sed spon-
te sua currentes, prataque sine ar-
te formosa, nemora nullo studio
compta, agresteque inter hæc do-
micilium, rustica & ab aratro pos-
sum manu? lusit ad hæc Poëta:*

Seruus

Seruat placidos obscura quies,

Præbet somnos casas securos.

Vis hæc propius cognoscere? vidē
in humili securum, in paupertate
ridentem, ludentem. Accellerunt
honores, creuere dixit? simul
metus & pauor, & pro illorum au-
di, incrementa formido sumpfit,
iisdem gradibus ad extrema ten-
dens. Ut meritō vatem cecinisse
videas,

Mens habet attonitos, & surda
verbere cedit

Occultum quatiente animo tortore
flagellum.

Ita nulla animo ab opibus quies;
sed nec securitas nascitur, quam in
paupertate tenuiq; fortuna & for-
te sua contenta ferè videbis. Hæc
enim necharedum, nec inuiden-
tium venena nouit. Eleganter a-
lius.

Dum excelsus steti,
Nunquam pauere destiti, atque
ipsum mei

Ferrum timere lateris. ò quantum
bonum est

Obysta-

*Obstare nulli, capere securas dapes!
Humani acentem scelera non intrant
domum,*

*Tutusque mensa capitur angusta
cibus.*

*Venenum in auro babitur, expertus
loquor.*

Et in eandem sententiam Lyricus,

*Nulla aconita bibuntur
Fictilibus; tunc illa rime, cumpo-
cula sumes*

*Gemmata, glato Setinum ardebit
in auro.*

Nec minus verè aliis,

*Quis magis optato queat esse bet-
tior auro,*

*Quim qui mente procul pura, seu
suque probando*

*Non audas agnouit opes, non tri-
stia bella?*

*Olli dulcis adest requies & pura vio-
luntas,*

*Qui pectore puro
Sæpè super tenero prosternit gru-
mine corpus,*

*Florida cùm tellus gemmanteis pi-
cta per herbas*

Vere

Philosophus Christianus: 165

Vere nota dulci distincta coloribus
arua.

Verum ut omnia fluant è voto:
quamdiu sudoribus, vigiliis, pre-
ce, ac pretio parta manet dignitas
illæsa, aut non pulsâ sede sua, non
concussa, non elata, nō loco mota?
quām multis paucorum annorum,
quām multis annua, ac nec tanta
dignitas stetit? quām rari infra etiam
sepulcro intulerunt? exempla nos
docent. Galba imperij mense se-
ptimo cadit: illud Poëtæ in Piso-
nem denuntiatum arbitrare,

Vnusque Titan vidit atque unus
dies

Stanzem & cadentem.

Otto mense quarto, Vitellius no-
no, Maximus & Balbinus duode-
cimo, Gordianus senior decimo
octavo, Quintillus à senatu Augu-
stus dictus, decimo septimo impe-
rij die, Annius Tacitus mense sex-
to, Annius Florianus mense secun-
do, Basiliscus vigesimo, Silvanus
octavo & vigesimo imperij die.

Maxi-

Maximus necdum expleto mense secundo, Michael Calaphates mense quinto, Anastasius Arthemius mense decimo quinto, Theodosius tertius anno non integrò expleto, & ferro omnes suo, suorum, aut hostili cadunt. decurramus ad initia Romani Imperij. Non

Fraterno primū maduerunt sanguine nra?

Non qui nomen vrbi dederat, deceptus à Senatu in comitiis est, ut in deorum numerum referri possit? non Eteoclis & Polynicis

*Stat consanguineum campo scelus
vnus ingens*

Bellam vteri?

Et non magnum inuidumque Tydeum validissimi exercitus dum,

*Effracti perfusum tabe cerebri
Menalippi sol*

Aspicit, w viuo scelerantem sanguine fauces?

quid memorem infausto hiatu suo
nobilem Amphiaraum, qui

Non arma manu, non freна re-
mittit,

Sicut erat, rectos defert ad tartara
currus?

Quid numinis celitumq; contem-
ptorem Capaneum? cui

Paullum si tardius artus
cessissent, poterat fulmen meruisse
secundum.

Cuius etiam illæ barbaræ & sine
deo voces,

Virtus mihi numenq; ensis

Quem teneo. Et

Primos in orbe Deos fecit timor.

Memento Reguli toties victoris,
postquam infelice pugnam, quo-
cunque fatigatum corpus inclinat,
vulneri incumbit, nisi in perpetu-
am vigiliam suspensa stent lumi-
na. Memento Coriolani, Camil-
li, Manlij. Numanticus etiam ser-
vulorum manibus gutture ob-
struto perit. Africanus post
assertam libertati patriam, cum
plus quam illi expedire vide-
retur, creuiflet, ut libertatis
causa.

caussa sic argumentum fuit, & inscribit monumento: Ingrata patria ne ossa quidē mea habes. Iam Marium videmus post lugurham & Africæ deserta, post Cimbros & Teutones, Minturnensium paludibus tectum: Ciceronis sanguine aliens eruptus maduit.

Quid fauor, aut cœcus, pleni quid honoribus anni

Profuerunt? sacris exa^{ta} quid artibus et as?

Abstulit vna dies æni decus, iste que luctu

Conticuit Latiae tristis facundia linguæ.

*Ille senatus
Vindex, ille fori, legum, ritusque togæque,*

*Publica vox ciuis æternum obmitem
tuit armis.*

*Informes, vultus, sparsamque
cruore nefando*

Canitiem, sacrâsque manus, operumque ministras

Tant

Philosophus Christianus. 169

Tantorum, pedibus ciuis proiecta
superbis

Prochleauit ouans.

Non Nasica & Lentulus extra pa-
triam iussi mori? De Pompeij ca-
pite pupillus & spado tulere sen-
tentiam, de crasso crudelis & inso-
lens Parthus. C. Cæsar iussit Lepi-
dam Decio tribuno præbere cer-
uicem, ipse Chærex præsttit. Vul-
nera quis in Cæsare ignorat viginti
tria, in Caligula triginta, in Domi-
tiano septem, in Vitellio innume-
ra? quis in Galba suffixum hastæ
caput? quis pauidum in Nerone
ferrum? quis in Tiberio & Clau-
dio venena? quis quinquaginta
minimum Romanos Imperatores
alieni omnes aut sui ferri, aut ve-
neni viæimas? quos natura in sum-
mis imperiis constituisse videtur,
ut ostenderet quid summa vitia in
summa fortuna possent. Quid de-
inde sperandum, quid timendum
scepbris? quidquid fieri potuit, fu-
tarum cogita. è Seiano, qua die

H in

In senatum deductus fuerat, nihil
superfuit quod carnifex traheret.

Et ut Romam egrediar, non
Croesus rogam suum vidit, Poly-
crates Samius crucem, Agis laque-
um, Nicias lapides, venena Pho-
tion, vincula Miltiades? non Pro-
Iomæum Africæ Regem, Armeniz
Mithridatem intra Caianas custo-
dias, Ingurhamque eodem quo
trepidauerat anno in vinculis Ro-
ma spectauit? quid ferrea incla-
sum & circumlatum cauea memo-
rem Ottomannicum Baizetem
nec trans eo hic indomitum Alpi-
bus Hannibalem post tantum-no-
tubacum in Roma orbem terra-
rum. Non precario vitam tolerar-
veneno finit, vt metum adimere
quorum ante mœnibus vitor in-
sederat? non Thesea scopulis in-
sepultum, non post ignes barba-
rorum iaculis confixum exulet
Asciadiem, non Pausaniam in-
dia vitam finientem, non ad vi-
glond. m hostis genua Themis-
clem
Lycu
inge
clem
illum
etiam
ribus
mino
que T
dextr
Alexa
drum
stanti
lione
vium
Broca
Arago
Neapo
que n
rat in
büs Va
fossun
ferrun
lium
nem a
tem?

clem, non Solonem, Aristidem,
Lycurgum in exilio vidimus? non
ingeniti damnatos pecunia Peri-
clem & Timotheum Athenienses,
illum quinquaginta, hunc talentis
etiam centum? non truncatos na-
ribus Leontium & Justinianum
minorem; manibusque pedibus-
que Thomam à Michaelle Traulo;
dextramq; Leonis præcisam? quis
Alexandri Parmenionem, Clean-
drum Commodi, Ablauium Con-
stantini, Eutropium Arcadij, Si-
liconem Honorij, Theodosij Fla-
vium, Frederici secundi Vineam,
Brocam Philippi, Cabreram Petri
Aragonis, Caraciolum Ioannæ
Neapolitanæ, fortunæ pilas Iudos-
que nesciat? quis Julianum igno-
rat in coelesti iaculo, quis in igni-
bus Valentem? quis tota anima de-
fossum Zenonem, quis in Basilisco
ferrum, fulmen in Anastasio, exi-
lium in Heracleone? quis Leo-
nem animam via non sua eiicien-
tem? quis theatrum in Mauritio,

H 2 Bulg-

Bulgarorum iacula in Nicephoro?
 quis in occidente in Lucio caueam
 ferream, venenum in Conrado,
 Gallicum in Manfredo ferrum, car-
 nificem in ultimo Sueuici sangu-
 nis? Si pergam, quantos darem in
 Vandalis? Gaudericum, Hense-
 ricum, Hildirem, Gilimerem; in
 Visigothis, Artulphum, Gigeri-
 cum, Theudoridum, Thurismun-
 dum, Theudoricum, Alaricum,
 Geselicum, Amalaricum, quanto
 in Ostrogothis? Theodoricum
 Amalasuentham, Theodeharum,
 Vitigem, quantos in Longobardis
 Alboinum, Rosmundum, Cle-
 phum, Antharim, Rodoaldum
 Gundebertum; omnes morte no-
 sua extintos. ut verè liceat dicere

*Ima ut permuat brevis horas sum-
 mis?*

Sic eadem summa permuat imis-
 idque infelici ferè & cruento exi-
 tu, in sceptrorum & dignitatum &
 inanum cogitationum nostrarum
 ludibrium. Regna denique si pel-
 gimus

inrras orbis singula, raros in ple-
risque secca perille Reges morte re-
peries. Ita plurimum sanguine sua
regna purpurarunt. Et sane regno-
rum dignitatum q; mare magnum
est alternis astibus reciprocum &
infame, ac plusquam decumanis
astibus horridum, assidua iesta-
tione sexuum. quod quicunque na-
vigant, nunquam, nisquam stabili-
consistunt loco, pendent & auctu-
antur, alterique alteri illiduntur,
naufragio omnes proximi. ita qui-
cunque innatant, non eunt, sed a-
lienio remige feruntur; è quibus
paucos mollior vnda vexit aut fida-
ratis, alios vehementior rapuit, a-
lios cursu languente destituit plu-
rimos oppressit. Audiamus è ma-
gnis vnum,

Quicunque regno fidit, & magna
potens

Dominatur aula,

Animumque rebus credulum læsis
dedit;

Me videat & te Troia: non vnguam
tulit H 3 Docu-

*Documenta fôrs maiora, quam
fragilito loco
Starent superbi.*

*Magno momento obrui
Vincendo didicit; Troia non timi-
dos facit.*

Audiamus alterum:

*Ego esse quidquam sceptra nisi
vano putem
Fulgore cœtum nomen?*

*Casus hæc rapiet brevis.
Ac licet ex his magnis, non pa-
ci multorum ore & calamo utra-
que facundia decantentur: si ra-
men proprius illos intueamur, ple-
riique omnes cum ante se agerent
agmina, & hostium tergis graues
insisterent, perfusique suorum ini-
micorumque cæde cadaveribus
flumina susterent, ingentibus in vi-
ctoriis triumq[ue]hisque suis vidi cu-
piditatibus sunt. Videamus Ale-
xandrum. Cum orbe toto arma
circumfert, nec finem aliquando
nouit lassa crudelitas; non immo-
biuum ferarum more plus quam
exigit*

quam
exigit fames , mordet ? cùm ipse
naturæ vim parat , aliosque suspi-
ratorbes , an ille ire vult ? nec po-
test stare . non aliter quām in præ-
ceps deiecta pondera , quibus eun-
di finis est iacuisse . Et Pompeium
quid externa , quid domestica in-
ire bella sua fit , si non insanus amor
magnitudinis false ? quid illum in
Africam , quid in Armeniam traxit ,
si non infinita crescendi cupiditas
eum sibi ueni parum magnus vide-
retur ? Quid Marium per deserta
coëgit ? ille exercitum , illum am-
bitio ducebat . Cecinit hæc antè
Lyricus ,

Quid Crassum , quid Pompeios e-
uertit & illum

Ad sua qui domitos deduxit fla-
gra Quirites ?

Summus nempe locus nulla non ar-
te petitus .

Qui cùm ignem inferrent urbibus
& regnis , cùm per xstates tuta pro-
sternerent , concutiebantur tur-
biaum more , qui rapta quidena-

H. 4 conuo-

connoluunt, sed ipsi antè volantur, eoque maiore impetu, quo nullo tenentur freno. In quibus quid aliud reperias quam delirat quandā dominandi cupiditatem quam omnium gentium digito & ealamo monstrari? Nam si testis & spectator absit, ambitio subsedit, & vitiorum pars magna: quorum monstrari & conspici fructus est. Quis enim quam nemo videat induat purpuram? quis sub alicuius rusticæ arboris proiectionis umbralæ xuriæ suæ pompam solus explenuit? nemo oculis suis fastu turget, ac vix paucorum & familiarium: sed apparatus ambitionis reliquorumq; vitiorum pro numero spectantis turbæ expandit. itaque instrumentum est omnium in qua infanimus, admirator & conscius & sperata laudatio. Ne concupiscas efficies, si, ne ostendas efficeris, ita ambitio omnis scenam deliderat.

Quod si tamen pergis, & spe-

Etatol

flator mouet, moresq; ad alienos
lubet oculos componere, & pro
numero ac spectantium dignitate
vitam instruere, intuere spectan-
tem Deum, Patrem, Regem, iudi-
cem. Non magnum theatrum ha-
bes virtuti ostendandæ, robori ex-
plicando? vide nulla non hora mi-
nitantem, enocantem, & finem fa-
cientem honoribus & vitæ, ac qua-
si vna falce fructus, ramos, trun-
cum, radices præcedentem, ac tan-
quam uno caustico succū omnem,
& quidquid speratum emedullan-
tem. Et quò mihi in illa hora, cùm
imperio magni Dei fatale mors te-
lum admouerit, purpura & hono-
res? quid deductum nomen à tra-
beis, quid eboratæ curules, aut pur-
purissati fasti? quid à magno ve-
nisse Iulo, ab Agamemnōne aut
Cyro? quid si falces præferam, &
à Valerio & Bruto descendam in
Magnum Pompeium & Cæsarem,
in Catones, Camillos, Scipiones,
Fabios? ab Hestate in Troiam, à

H 5 Semper

Semiramide in Nilum , à Periclé
aut Miltiade Athenas , à Pelopida
& Epaminonda in Thebanos , à
Leonida & Pausania in Lacede-
monas , à Timoleonte in Corin-
thios , à Machabæis Ierosolymam ,
à Tamberlano , in Aegyptum &
Mogoris regnum , ab Alexandro
in Macedonas , ab Hannibale in
Africam , à Mithridate in Asiam
verbo ,

*Si emmata quid faciunt, quid pro-
dest ... longo*

Sanguine censeri, pillosque ostendere vultus.

Maiorum?

De equis cecinit Satyricus :

*Nobilis hic quoque venit de
gramine, cuius*

*Clara fuga ante alios, et primus
in aquore puluis.*

*Idem de homine cogita , in illa
maxime hora cum mors ingulo in-
federit, cum frigus praecordia ob-
federit, cum in ultimo spiritu vita
iamiam migratura steterit, ductu-*
rane

râne illa secum est Marcellos, Metellos, Hercules, Achilles, Iasones? an exercitus & arma tutelaria? sceptane & diademata & quidquid imperium sapit? Antiochos & Xerxes cogita, Darios & Ottomannos, Cyros, Assueros & Nabonodonofores, & quodcunque Iaponia, China, Tartaria, Moscouias, Persia, Aethiopia, Oriente denique ac Occidente toto frendet magnum.

Quo ruimus? & cogitationes iaculamur non profuturas? tam lenti consequimur, tam breves possidemus, tam dubij tenemus, tam certi perdimus. & à momento pendent hęc magna, momenta cadunt. momento nulla, aut cinis & puluis & terræ lutum. Hic campus ubi Troia fuit, emortuum ibi Sodomæ solum, vastitas ingens & orba regio, & frustra ager est, & vrbes retro, & populi frequentes. hactenus ergo Sodoma & nulla Gomorpha, & cinis omnia;

H. 6 sed

sed & propinquitas maris iuxta
cum solo mortem babit. & iam e-
rosolyma vbi est? vbi Babylon, Ec-
batana, Ninive? & non regna in-
tegra solo nomine nota? quot A-
sia, quot Achaia vrbes uno tremo-
re ceciderunt? quot Syria, quot
Macedonia? quoties in se Paphus
corruit? ne vestigia quidem pri-
marum olim vrbium videmus. Ita
vbi turba olim suffocata, ingens
nunc solitudo est. sed & monuum
iuga defluxere, & totq; desedere
regiones. Operata iacent flumib;
que maria ignorabant, altissimq;
vertices nauigantium quondam
solatia ad humilem prostrati sunt
arenam. Si quod mare non diluit,
non subduxit terra aut soli inglu-
ties, detotondit gladius. ita vndi-
que malis stipamur, inuidendis
eingimur, ambimur perituris. Ut
verè dictum sit, Longam moram
dedit malis properantibus qui diē
dixit. Horū momentumque tem-
poris euertēdis imperiis sufficeret.

Qux

Quæ domesticis bellis stererant re-
gnos, quæ externis, nullo impellen-
te conuerunt. Scythæ olim exube-
rant in Persas, & Scytham iam Per-
sia ignorat; Phœnices in Africam
eructarunt, in italiam Phryges,
Cimbri, Teutones, Goths, Wan-
dali, Longobardi; & nec nomina
nunc nota sunt. Chaldaicum semen
in Aegypto educatur, dehinc cùm
inde transducitur iudea gens Pa-
lestina populus est, qua iordanis
amnis finium arbiter, & Palestina
nunc Iudeum nescit. Quot in v-
nam Hispaniâ transiulauere gen-
tium examina, & iam vix nomi-
num memoria. Quot passim in-
gentes populi de populis, vrbes de
vrribus, regna de regnis nata? &
iacent nunc cùm originibus suis
tanquam propagines cùm surculis
ac semine suo uno igne pasti. Lusit
Poëta ad vanas magnorum quasi
xternaturas cogitationes.

*Crassum Paribus habet, Libyco
iacet aquore Magnus,*

H. 7 Tertius

Tertius ingrata m perfudit san-
guine Roman,
Et quasi non posset tot tellus ferre
sepulcrar,
Divisit cineres. hos gloria reddit
honores.

Iam ex illis magnis, quorum pro-
eliuius est vitia quam virtutes re-
perire, quem existimem felicem?
quem magnū? nihilo magis quam
illos quos sceptro & chlamyde sce-
na vestit, cum cothurnati ince-
dunt. Simul enim exierunt, excal-
ceantur, & ad staturam suam con-
ditionemq; redeunt, cecinit hoc
Poëta:

Grex agit in scenamimum: pater
ille vocatur,

Filius hic, nomen diuitis, ille te-
net.

Mox ubi rideendas inclusit pagina
partes,

Vera redit facies, dissimulata
perit.

Idem de illis cogitandum, quos
honores in altiore fastigio posue-
runt.

sunt. nemo maior est, licet Apenninum calcauerit. & quis prudens statuam basi metitur? pumilio parvus est, licet in Alpibus steterit. & Colossus magnitudinem seruat, licet Oceano confepultus iaceat. & verò semper in edito stat excelsus animus, licet in puto cum Iosepho & Daniele confepultus iacuerit: nec exsurgit in plantas, nec summis ambulat digitis, eorum more qui mendacio staturam adiuant: contentus est enim magnitudine sua, cum eō creuerit, quō manū fortana nulla porrigit.

Et vis ex vero scire qualis quisque sit? fac quod equum empturus, quod asinum; stratum iubet solvit quod mancipium, vestimenta detrahit, ne qua corporis vestita vitiateant. ita è montibus ornamenti ipsa suspecta sunt. Si crus, si lundatur brachium aut pectus, videvis, & nudari etiam optas, nefallaris. Idem in illis magnis quos

quos supra turbam lectica suspen-
dit, cogita. Omnia enim isto-
rum personata ac bracteata felici-
tas est. Contemnes, si spolianeris;
discesque, sub ista tenui dignita-
tum veste quantū mali lateat. Ho-
nores ornatumq; reliquaque for-
tunę mendacia sepone. intus con-
sidera, animum intuere: videbis
suo an alieno sit magnus. Si sciat
sua nihil interesse, pauper an dñes
viuat, inter amicos an in exilio vi-
tam degat, patriam an peregrinum
calcet solum, laudatus an contem-
ptus viuat, anima per os an per iu-
gulum exeat, febris an laqueus
fances elidat, podagra an carnifex
pedes excrucier, pleuris an ensis
latera fodiat, ignis an pestis visce-
ra depascatur, angina an ferum
spiritum iugulumq; petat. Si cum
dennuntiata fuerint tormenta, ve-
nena, vincula, exilia, carnifex, se-
curus audit, & dicit confidenter,
Paraui ad huc animum, & cogi-
tando leuia feci; pr̄cogitationem

mali

mali mollis iactus venit. Qui si par-
sibi in omni rerum statu sit, siue se-
cundo cursu vita procedat, siue flu-
ctuat per aduersa, magnus ille
est,

*Quem neq; pauperies, neq; mors,
neque vincula terrent,
Quis patium vitæ extremum inter
munera ponat*

Naturæ:

Maior, si antè mors abstulit ani-
mam, quam vel latum crimen tur-
bauerit, quique eodem vultu se-
curim excipiet & aurum. Et vis
scire quid sit magnum? mortem
cogita. Illa te humilia iuxta ac ma-
gna decebit. Non potes errare, si
in illam horam oculos conieceris.
Quod enim cera fornacibus, quod
ignibus niues, quod fumus vento,
hoc quidquid magnum morte ir-
ruente, honor & gloria & laus hu-
mana sub mortis telo, quid nisi
bulæ concharum ludi? quid nisi
nimbi Aquilone pulsi? quid nisi
nebulæ sole dispersæ? sceptra &
diade-

diademata, tiara & purpura, au-
rum & gemmæ morte premen-
te, quid nisi arando stucu concus-
sa, quid nisi stipula igne decosta?
quid nisi vilis verruca terra? ho-
norum præmia, dignitatum summa,
gloriarum augustissima, morte
minante quid nisi folium perlan-
te Boreæ? quid nisi vitrum saxis il-
lisum? quid nisi fœnum flamma-
rum pabulum? maiorum nomina,
Romulidum genus, aut sanguis re-
gius, quid nisi spuma Oceano na-
ta? quid nisi fungi egeries terra?
quid nisi pluma sparsa per aëra?
Et inhæremus his tamen, tanquam
semper fruituri, victuri semper, in-
sequimur, tanquam possesuri aten-
nūm: possidemus, tanquam nun-
quam destituendi. Nec ignorare
interim possumus quām celeri hæc
diffugiant pede. & exempla nos
docent aliena, domestica, omnis
zui. ut merito madeamus lacrymis
super insana temeritate nostra,
dum cæco fatuoq; ruinus impetu

in hęc vana, rebus inania : in his
fugacibus, dubiis, fallacibus et a-
tem perimentes, in his quę nos
plurimū præcipitant in flammas
nullo fletuum oceano restinguend
das, nullo diluendas : cùm ca-
dent nil auxiliature preces, fluent
nihil opitulaturę lacrymę, trahen-
tur non innatura suspiria, mitten-
tur non profutura vota : irrito ni-
mirum in omnibus & frustratorio
conatu, sera pœnitudine.

Quōd si qua in nobis prudentia,
si qua non iniqua rerum estimatio;
reuocemus ad incidentem, res omnes
scenli huius & futuri magnas. mit-
tamus in stateram honores, & que-
cunque hic optanda, regna, impe-
ria, orbem denique totum. In al-
teram non dico quidquid sæculi
futuri, sed xvi illius insimum. Fe-
stucam illa arbitraberis, hęc mon-
tem, ipsosque Pyreneos saltus:
ita pondere hęc suo excutient
quidquid in aduersa parte (x-
euli huius fuerit, tanquam
folium.

folium quod vento rapitur. & cō-
fer, si audes, opes cum opibus. ege-
stas mera, pāuperies ipsa opes sunt
nostrę, aurum scoria, gemmę sili-
quę, regna casę, imperia stabula,
honores sterquilinia calcanda pe-
dibus, si cum cęlestibus in certa-
men veniant.

Quòd si tempora metiaris: fru-
stra momentanea componis eter-
nis. Si res ipsas, quid magnum?
pud hominem esse magnum? nam
& ipse apud quem nomen conse-
quutus es, quantus est? fulget tria;
diadema, sceptro? quid si eadem
nocte arripiant animam illius qui
in Euangelio diuitis aut Baltasaris
tyranni? quid si tuam? quantus e-
ris? noli te metiri alieno ore aut
calamo. fraūdis plena mensura hec
est. simul ac p̄ierit cui inniteba-
ris tanquam arundini fluctibus
quassatę, vento raptę, nullus eris.
magnus fōrstandies, quamdiu fa-
uonius ille aspirabit. Spiracula re-
misit? è gigante pumilio natus es

Ita luditur in humanis : alternis
tanquam fluctibus iactamur, depri-
mimur, collimur, mergimur. irre-
spirabile depresso profundum est,
Intuere dein proprius rerum vices.
quām pauci dignitatem cum mor-
te finierunt? quām multi ante mor-
tem ab illa destituti? quām multis
ipsa dignitas monumentum fuit?
vt vnde sperauerant incrementa,
& apud posteros famā, apud pre-
sentes admirationem, apud ami-
cos laudem, inde & decrementa
nata, & famę vitia, & inuercunda
conculcatio, ne fide,

*Fortuna vitrea est, dum splendet,
frangitur.*

Quod si tamen magna & ex-
celsa delectant, quin alterius vite
deligis magna, certa & falli ne-
scia. Potes de facili. & minor in
his quām in illis sudor. Potes a-
pud Deum magnus esse, illius ore
laudari, illius manibus decora-
ti: quid humana venaris? po-
tes diademate cingi xterno: quid
seruis

Seruis perituro? potes purpura vestigi perennatura; quid famulari labanti? potes sceptro donari celorum; quid ancillaris terreno? potes auro gemmisque lucere eternis; quid ambis huius qui, fors cras, fors hodie, fors hoc momento rapiendis? potes eternum andire magnus; quid magnitudini in eumbis hic demetenda? Aut non Deus tibi quo cunque Regum ac Imperatorum maior, potentior est? quid humanam aucuparis gratiam, cum possis diuinam? aut a quo sperare maiora potes? illius te famulatui dede. si à seculo hoc aut homine potes, illis serui. si à Deo; quid in mundi partes transis? non quidquid creatum, ab ipso fluxit Deo? à quo igitur certius etiam peritura sperare quam ab omnium conditore potes? è cuius manu tanquam à filo pendent hæc omnia in nihilum redigenda, in primordiale chaos, si manum ille vel a momentum retraxerit, si subdu-

xerit

xerit dexteram. Ab hoc igitur cùm
& mundi huius & melioris sèculi
sperare magna possis ; quin duci
illi te obstringis iuratus miles , te-
que totum imperio illius sacras di-
casque , à quo sèculi vtriusque ma-
gna dependent ? illius manibus ac
voluntate eroganda , illius nutu &
imperio tollenda ?

Confer deinde aui vtriusque
magna , à spectantium , admiran-
tium , laudantium numero . primus
es in vrbe magna ? quanti te no-
ront ? primus à diademate ? quanti
tenesciunt ? sceptro es & corona
primus ? quàm multa millia reges
suos ignorant ? quàm paucisciunt ,
si cum reliquis componamus ?
Magnus Deo es ? cælitibus omni-
bus magnus es , tot hominum mil-
libus orbe toto euocatis magnus
es , tot Angelorum myriadibus .
Lá in die Domini magno orbe to-
to inspectore quantus eris ? quan-
tus non eris ? neminem magnitu-
do tua fugiet . Lucebit illa Deo

CON-

concessa sole clarior, omniumque
fulgore suo percutiet oculos, lau-
dantium, inuidentium, sociarum
dissociarumque mentium, cœlo
flammisque addictarum. Magni-
tudini ergo huic inuigila quo te
Deo cœloque statuet magnum re-
liquam sœculi huius contemne, &
deoque calca pedibus, antequam
te illa proterat. Qui prior occupa-
uerit, magnam victorix partem re-
tulerit. fortiter occupa, & indigna
hanc statne cui submittas ceruices
cœlo & Deo soli natus. indignam
qua imaginem magni Dei vestias.
proiice hanc stolam generi tuo in-
dignam. vir es. maior etiam. Dei
imago es. ille te sibi assimilauit.
quid indueris momentaneis, &
perituris deuenustas imaginem
ternitati natam? Quid Deo maius,
nobilius, pulcrius? quid post illum
viva illius imagine? hanc inho-
norat quiconque aliena exornat
magnitudine. nulla cum nativa il-
lius componi potest. serua qualem
accepi.

accepisti. si ornanda? cælesti ornabis amictu, nec alio. aliorum si quid te vocat, sperne, vt illi ali quando iunctus cuius imago es, rideas hæc seculi magna, puerorum crepitaculis minora; bullis, fumo, vento, & ymbrae meritò comparanda. Sed & imaginis huius magnitudinem è prototypi magnitudine metire. interminum hoc est. quin & illius imago portio quædam infiniti decoris & amplitudinis est. Quidquid ergo terris natum, infra hanc est, indignum cui adnectatur.

Erige proinde te anime. & parentem te redde cælo cui factus; maioremque terra, quam tibi in famulam dedit cuius imago es. contemne domina famulam, & indignum crede parere ancillæ. cuius audaciam potentioribus comprime; Deo nimirum, & cælorum dignitatibus speratis. Vtrafq; possidere, aut non potes, aut non nisi ingenti periculo potes. Noli tam I care

earè timenda possidere, quæ te
pondere suo deprimant ad ima-
deducant cœlo, & ex hærede con-
ditoris tui magni, mancipium te
statuant ignis æterni,

C A P V T V.

NO B I L I T A S. Quanta euique
insit, virtus breui hoc compendio
ostenderet. nec alia re alter alterum
antecellimus, nec alia veram law-
dem meremur. nam quid stolidius,
quām eiusdem patris sobolem de-
generis prærogativa contendere?
Iam si animam cogitas, discesse-
dem Deo patre natam; si corpus
eiusdem parentis manibus sigula-
rum; si totum hominem, ad imagi-
nem illius factum. Hoc parenti
pares nascimur, morimur pares
præmiamur pares, si virtute pa-
res sumus. Quare si gloriandum
magno hac patre Deo gloriandum
cuius ingens nomen preferimus.
Nam quæ intercurrunt nomina
taugħi